

Materiał przeznaczony do realizacji dla I etapu edukacyjnego

Autorki: Izabella Głogowska, Aneta Watemborska

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

EVACO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

CZŁOWIEK - NAJLEPSZA INWESTYCJA

PUBLIKACJA WSPÓLFINANSOWANA ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ W RAMACH EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO

SCENARIUSZ – PROJEKTU EDUKACYJNEGO nr 1

dla klasy I

stworzony w ramach projektu „Droga ucznia do sukcesu” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego – Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia, Poddziałanie 3.3.4 Modernizacja treści i metod kształcenia - projekty konkursowe.

Materiał przeznaczony do realizacji dla I etapu edukacyjnego

Autorki: Izabella Głogowska, Aneta Watemborska

Recenzja: Anna Mędoń – nauczyciel dyplomowany

Projekt okładki, grafika, skład: Sebastian Kopiec

Korekta: Aleksandra Ścibich-Kopiec

Publikacja upowszechniana bezpłatnie.

Wydawca:

EVACO spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

ul. Kapelanka 13/13A

30-347 Kraków

SCENARIUSZ - PROJEKT EDUKACYJNEGO NR 1 - ORIENTACJA W PRZESTRZENI

Edukacja matematyczna w korelacji z edukacją przyrodniczą i edukacją społeczną.

Podstawa programowa

Uczeń:

- określa położenie obiektów względem obranego obiektu używając określeń za, przed, nad, pod, obok, w, do, wewnątrz, na zewnątrz, dalej, bliżej;
- wie gdzie można bezpiecznie organizować zabawy, a gdzie nie można i dlaczego;
- dba o zdrowie i bezpieczeństwo swoje i innych.

Cele projektu:

- poznanie określeń za, przed, nad, pod, obok, w, do, wewnątrz, na zewnątrz, dalej, bliżej;
- wyznaczanie kierunków w przestrzeni z punktu widzenia dziecka;
- obserwowanie i nazywanie części ciała;
- utrwalanie kierunków: góra, dół;
- współpraca w grupie;
- branie odpowiedzialności za własną pracę.

Kompetencje kluczowe rozwijane podczas realizacji projektu: współpraca w grupie, umiejętność planowania, umiejętność dokonywania samooceny.

Kryteria do oceny opisowej (NaCoBeZu). Po zajęciach:

- potrafisz określić położenie przedmiotu względem innego używając poprawnie określeń: za, przed, nad, pod, obok, w, do, wewnątrz, na zewnątrz, dalej, bliżej;
- wskażesz miejsca bezpiecznych zabaw;
- wyjaśnisz dlaczego w niektórych miejscach nie wolno się bawić;
- potrafisz zadbać o zdrowie i bezpieczeństwo swoje i innych, podasz przykłady.

Wykorzystanie materiałów z pakietu multimedialnego – do wyboru przez nauczyciela.

PLAN DZIAŁAŃ

Etap projektu	Opis działania, propozycje zajęć do pracy z dziećmi	Czas realizacji/ uwagi nauczyciela
Działania	<p>„Bezpieczeństwo na drodze” – nauczyciel przeprowadza z dziećmi zabawę.</p> <p>Nauczyciel kształtuje u dziecka schemat własnego ciała - różnicowanie i określanie kierunków w przestrzeni.</p> <p>Na podłodze leży duża kartka. Prosimy dziecko, aby stanęło na niej. W ten sposób zostało ono wyodrębnione z tła i zajmuje wyraźnie określone miejsce w otoczeniu. Dorosły staje obok dziecka (twarze zwrócone są w tę samą stronę), kładzie dłoń na linii dziecięcego kręgosłupa. Przesuwa w dół i w górę, i mówi: w górę, a teraz w dół. Kucnij, obejmij kolana - jesteś kuleczką. A teraz wyprostuj się, podnieś wysoko ręce, stań na palcach. Wszystko w górę. Popatrz w górę. Opuść ręce, popatrz w dół, kucnij. I znowu w górę i w dół. Stań prosto. Pokaż kierunek - w górę.</p>	4 godz.

Pokaż kierunek - w dół. Masz dwie piłeczki. Tę rzuć w górę, a tę rzuć w dół. Popatrz przed siebie. To wszystko jest przed tobą (ręce zataczają łuk). Powiedz, co widzisz. Masz piłeczkę, rzuć ją do przodu. Co jest z tyłu za tobą? (dorosły staje za dzieckiem i dotyka je). Będziesz teraz rzucać piłki w różne strony: w górę, w dół, w przód, w tył.

Orientacja w schemacie własnego ciała: prawa - lewa.

Dorosły stoi obok dziecka, patrząc w tę samą stronę. Oboje dotykiem badają i nazywają to, co znajduje się po lewej, a potem po prawej stronie ciała. Dorosły proponuje: Żeby nam się nie pomyliło, napiszemy mazakiem na wierzchu swoich dłoni literkę L, a na wierzchu prawych dłoni literkę P. Do prawych dłoni chowamy po jednym kasztanie. Sprawdzamy, czy w prawych dłoniach mamy kasztany (zwraca uwagę na równoległy układ dłoni). Zobacz jak teraz jest.

Dorosły odwraca się twarzą do dziecka pokazuje, że jego prawa strona jest teraz naprzeciw lewej strony dziecka. W podkreśleniu konsekwencji takiego obrotu pomoże trzymany w prawych dłoniach kasztan, a także podanie lewych, a potem prawych rąk. Trzeba kilka razy powtórzyć to lub podobne ćwiczenie, aby dziecko zdało sobie sprawę z efektu obrotu i umiało określić stronę prawą i lewą nie tylko u siebie, ale i u drugiej osoby, także wówczas gdy jest zwrócone do niego twarzą¹.

Następnie nauczyciel wychodzi z dziećmi na spacer i udaje się na przejście dla pieszych, które nie posiada sygnalizacji świetlnej. Ćwiczy w praktyce przejście przez ulicę z zachowaniem zasady 5 kroków.

¹ E. Gruszczyk – Kolczyńska „Dzieci ze specyficznymi trudnościami uczenia się matematyki” s. 237 ćw.1

	<p>Wykorzystanie materiałów z pakietu multimedialnego – do wyboru przez nauczyciela.</p>	
	<p>„Już jesień” Nauczyciel proponuje w klasie dzieciom zabawę. Ćwiczy różnicowanie i określanie kierunków w przestrzeni - utrwalanie kierunków prawa - lewa.</p> <p>Nauczyciel staje w rzędzie, obok dzieci (twarzą zwrócony w tę samą stronę) z prawej strony i mówi: Połóż dłoń tam, gdzie bije serce. Serce jest po lewej stronie. Popatrz, moje serce także jest po lewej stronie. To jest twoja lewa strona (nauczyciel kolejno staje za każdym dzieckiem i przesuwa dłoń wzdłuż lewego boku dziecka). To jest lewe ramię, lewa ręka, lewy bok, lewa noga. To wszystko jest po lewej stronie, tam gdzie bije serce. Powiedzcie, co znajduje się po waszej lewej stronie.? Powiedz, co znajduje się po twojej lewej stronie? Popatrz w prawą stronę. Co znajduje się po twojej prawej stronie? Zrób dwa kroki w prawo. Zrób krok w lewo. Trzy kroki w przód, jeden w tył.</p> <p>Nauczyciel udaje się z dziećmi na spacer i w terenie proponuje zabawę. Nauczyciel dyktuje, w którą stronę i ile kroków ma zrobić dziecko. Potem nauczyciel odlicza kroki w różne strony pod dyktando wybranego dziecka. Następnie można już określać trasę spaceru z uwzględnieniem różnych obiektów, np.: Pójdiesz prosto przed siebie, aż do bramy parku. Potem skręcisz w prawo i pójdiesz wzdłuż płotu ... Trzeba taką zabawę powtarzać tak, żeby każde dziecko aktywnie uczestniczyło w wykonywaniu zadania.</p> <p>Można w ten sposób: Bawić się z uczniami w szukanie ukrytych skarbów jesieni.</p>	<p>4 godz.</p>

	<p>Dzielimy dzieci na grupy 2-3 osobowe. Jedna grupa chowa „skarb jesieni”, druga szuka według ustnej instrukcji. Następnie następuje zmiana grupy chowającej skarb.</p> <p>Wykorzystanie materiałów z pakietu multimedialnego – do wyboru przez nauczyciela.</p>	
	<p>„Jesień w sadzie, ogrodzie i na polu”</p> <p>Podczas spaceru do sadu lub ogrodu nauczyciel proponuje dzieciom zabawę „Spacer”.</p> <p>Nauczyciel poleca, żeby dzieci dobrały się w pary. Na wystarczająco dużej przestrzeni (tak by było bezpiecznie) rysuje tor/drogę (np. długa linia do przodu, potem w prawo, znowu prosto, potem w lewo itp.). Jedno dziecko ma zasłonięte oczy (np. za pomocą apaszki), a drugie wskazuje pierwszemu drogę (np. "idź do przodu, stop, teraz idź w prawo" itd.). Potem następuje zamiana. Dziecko, które kieruje drugim dzieckiem stoi w tę samą stronę co dziecko idące torem.</p> <p>Uczniowie przygotowują kartki i kredki, a nauczyciel proponuje zabawę „Rysunkowe dyktando”.</p> <p>Nauczyciel ma przed sobą przykładowy schematyczny rysunek nawiązujący do omawianej tematyki, składający się z prostych figur (np. domek, słońeczko, drzewo, owoce, drabina itd.). Zadaniem nauczyciela jest takie opisanie tego rysunku, by dzieci, nie widząc go i nie mogąc zadawać w czasie opisywania pytań, mogły go narysować.</p> <p>Następnie nauczyciel pyta dzieci, co takiego było na opisanym przez niego rysunku i porównuje go z pracami, jakie zostały narysowane przez dzieci. Tu powinna powstać dyskusja, dlaczego nie wszystkie rysunki zrobione zostały dobrze. W kolejnych rundach rolę nauczyciela może przejąć jedno z dzieci.</p> <p>Ćwiczenie to zwróci przy okazji uwagę dzieci na to jak ważne jest dokładne opisywanie rzeczy, gdy inna osoba ich nie</p>	<p>4 godz.</p>

	<p>widzi. To samo ćwiczenie można również przeprowadzić bez konieczności rysowania, a przy użyciu klocków.</p> <p>Wykorzystanie materiałów z pakietu multimedialnego – do wyboru przez nauczyciela.</p>	
	<p>„Jesień w lesie” Nauczyciel proponuje dzieciom na powitanie zabawę przy piosence „Witam Was”.</p> <p>Nauczyciel mówi: teraz pora przywitać części naszego ciała. Dzieci dobierają się w pary, nauczyciel włącza muzykę i mówi np. „teraz witają się nasze prawe ręce, prawe nogi, prawe kolana (...), a następnie lewe ręce, lewe nogi...”.</p> <p>Następnie uczniowie wykonują pracę plastyczną metodą frottage, z wykorzystaniem materiałów przyrodniczych przyniesionych z wycieczki do lasu (trawy, liście, kora itp.).</p> <p>Po wykonaniu zadania następuje opowiadanie swojego obrazka z użyciem określeń: przed, nad, pod, obok, w, do, wewnątrz, na zewnątrz, dalej, bliżej, na prawo od, na lewo od.</p> <p>Nauczyciel tak organizuje pracę żeby każde dziecko miało możliwość wypowiedzenia się na temat swojego dzieła. Jeżeli trzeba zadaje pytania pomocnicze typu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Z której strony domu rośnie drzewo? ▪ Za czym schował się kotek? ▪ Gdzie jest dziewczynka? Itp. <p>Wykorzystanie materiałów z pakietu multimedialnego – do wyboru przez nauczyciela.</p>	<p>4 godz.</p>

	<p>„Moja miejscowość”</p> <p>Nauczyciel rozmawia z uczniami na temat ciekawych miejsc znajdujących się w otoczeniu szkoły (wyjście na plac/boisko szkolne). Dzieci określają położenie różnych obiektów używając określeń: na prawo, na lewo, przed, za, obok, wyżej, niżej.</p> <p>Ćwiczenie na boisku szkolnym - Chodzenie „pod dyktando” nauczyciel stoi obok dziecka i mówi: <i>Dwa kroki w prawo</i> (wykonują). <i>Teraz trzy kroki do przodu. Dwa kroki do tyłu. Pięć kroków w lewo.</i></p> <p>Chodzenie pod dyktando bardzo się dzieciom podoba. Zabawę tą prowadzimy na podwórku szkolnym i w tym ćwiczeniu ważna jest przemienność: nauczyciel „dyktuje” - dziecko odlicza kroki, następnie dziecko „dyktuje”, a nauczyciel chodzi. Mogą poruszać się „pod dyktando” wspólnie lub oddzielnie. Zabawę dzieci mogą wykonywać w parach.</p> <p>Wykorzystanie materiałów z pakietu multimedialnego – do wyboru przez nauczyciela.</p>	<p>4 godz.</p>
	<p>„Jestem Polakiem”</p> <p>Nauczyciel rozmawia z dziećmi na temat różnych przedmiotów rozlokowanych w klasie w różnych miejscach, określanie ich położenia w przestrzeni względem innych przedmiotów. Używanie określeń: niżej, wyżej, nad, pod, obok, w środku, na zewnątrz, za, przed.</p> <p>Zabawa w ciepło - zimno</p> <p>Ćwiczenie prowadzi nauczyciel - rysunek człowieka: potrafię narysować mamę, tatę, siebie i każdego.</p> <p>Rozpoczynamy od rysunku „pod dyktando”. Na stole są kartki z bloku, grube kredki lub mazaki. Nauczyciel zwraca się do dziecka <i>Opowiadaj mi o sobie, a ja cię narysuję. Zaczynamy od głowy. Pokaż, jaką masz głowę.</i> Dziecko pokazuje ruchem ręki kształt. Bywa, że brak mu słów na jej określenie. Łatwiej pokazać włosy, opowiedzieć o nich. Dorosły</p>	<p>4 godz.</p>

	<p>pyta: <i>Jakie są twoje włosy? Pokaż. Jakiego są koloru (rysuje głowę, a na niej włosy)? Teraz czoło i oczy. Pokaż i opowiedz, jakie one są?</i> W taki sposób powstaje portret. Dziecko „namalowało” go gestami i słowami, a dorosły kredkami. Zmiana ról. Dziecko rysuje dorosłego, a on opowiada, jak wygląda.</p> <p>Równie kształcząca jest sytuacja, gdy w trakcie rysowania dorosły przypomina o szczegółach. Dziecko rysuje tatę. Już narysowało głowę, oczy, usta i włosy. Dorosły spogląda na rysunek i przypomina: <i>Tatusz bez nosa? Tak nie może być. Dorysuj. A uszy gdzie? Dorysuj.</i> W ten sposób rysunek staje się bogatszy. Dziecko uczy się korzystać z tego, co wie. Pomocna jest tu świadomość schematu własnego ciała.</p> <p>Tematów do rysunków nie brakuje. Można narysować: mamę, dziadka, babcię, wszystkie ciocie i inne znane dziecku postacie. Każdy rysunek musi być podziwiany, podpisany imieniem dziecka i zachowany na pamiątkę. Uczymy przecież odczuwania radości z własnego wysiłku i satysfakcji, że udało się zadanie doprowadzić do końca. Każdy dziecięcy rysunek godny jest uznania. Dziecko chciało przecież najlepiej wywiązać się z zadania. Nie trzeba się martwić, gdy dziecięcy rysunek jest jeszcze ubogi. Po tym cyklu zajęć nastąpi wyraźna poprawa. Rysowany schemat człowieka będzie dojrzalszy i zwiększy się liczba szczegółów.</p> <p>Uzupełnianie kart pracy w zeszytach ćwiczeń.</p> <p>Wykorzystanie materiałów z pakietu multimedialnego – do wyboru przez nauczyciela.</p>	
	<p>„Dbamy o zdrowie”</p> <p>Nauczyciel proponuje dzieciom zabawę „Moja głowa”.</p> <p>Dzieci stoją w kole. Nauczyciel wydaje polecenia: Popatrzcie, róbcie to co ja, słuchajcie.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ to jest moja głowa, jest okrągła, to są moje włosy...; ▪ to jest czoło; 	<p>4 godz.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ to są oczy - mogą być okrągłe, niebieskie, duże...; ▪ to powieki, to rzęsy... Oczami można patrzeć: w górę , w dół, na boki...; ▪ to są usta; ▪ to broda; ▪ to szyja, zobacz, jak jest gruba, gdybym... . <p>Dzieci dzielimy na dwa zespoły. Jednym rozdajemy szarfy zielone, drugim czerwone, ustawiamy naprzeciw dzieci, pokazują koledze naprzeciwko i nazywają, opisują części głowy. Zmiana ról.</p> <p>Rozdajemy lusterka kieszonkowe, sadzamy dzieci do stolików i polecamy, by narysowały czyjś portret swój, mamy taty, kolegi, pani.</p> <p>Następnie nauczyciel rozdaje dzieciom karty pracy zawierające sylwetkę dziecka (chłopca, dziewczynkę) oraz zestaw garderoby do samodzielnego wycięcia i poleca wyciąć przygotowane obrazki. Potem dzieci bawią się w parach ubierając postacie według poleceń kolegi tzn.: na głowę, czapka, pod płaszcz, sweter, na stopy buty, na prawą rękę, rękawicę, do lewej worek ze strojem gimnastycznym...</p> <p>Wykorzystanie materiałów z pakietu multimedialnego – do wyboru przez nauczyciela.</p>	
	<p>„Zbliża się zima”</p> <p>Nauczyciel rozdaje dzieciom karty pracy „W spiżarni” (zestaw rysunków przedstawiających kompoty, różnego rodzaju weki, beczkę z kapustą, suszone grzyby na sznurkach i inne).</p> <p>Zadaniem uczniów jest uzupełnienie regałów w spiżarni, a następnie określanie położenia tych przedmiotów w przestrzeni z użyciem określeń: przed, nad, pod, obok, w, do, wewnątrz, na zewnątrz, dalej, bliżej, na prawo,</p>	<p>4 godz.</p>

	<p>na lewo. Można też zmodyfikować zabawę i polecić dzieciom układania zagadek dla kolegi (ta rzecz, o której myślę znajduje się po prawej stronie od beczki z kapustą lub ta rzecz, o której myślę znajduje się pod regałem z kompotami truskawkowymi itd.).</p> <p>Na dywanie rozkładamy sylwetki zwierząt leśnych. Prosimy dzieci, aby stanęły twarzą zwróconą w stronę dywanu. Następnie dzieci po kolei wykonują polecenia np. prośba o przyniesienie sarny, która jest położona najbardziej po prawej stronie; lisa, który jest nad wilkiem itp. Sylwetek powinno być tyle, żeby każdy uczeń mógł brać udział w zabawie. Po zakończeniu zabawy dzieci mogą ustawić sylwetki zwierząt, w podanej przez nauczyciela kolejności np. niedźwiedź przed lisem, zając za dzikiem itp.</p> <p>Wykorzystanie materiałów z pakietu multimedialnego – do wyboru przez nauczyciela.</p>	
Prezentacja	<p>Uczniowie podczas pracy w grupach wykonują rekwizyty do dowolnie wybranej przez nauczyciela inscenizacji, w której przewijają się znane dzieciom określenia kierunków przestrzeni: za, przed, nad, pod, obok, w, do, wewnątrz, na zewnątrz, dalej, bliżej, na prawo, na lewo.</p> <p>Występ uczniów przed rodzicami (decyduje nauczyciel).</p>	2 godz.
Refleksja i ocena	<p>Uczniowie nazywają kierunki w przestrzeni i położenie przedmiotów. Stosują określenia: za, przed, nad, pod, obok, w, do, wewnątrz, na zewnątrz, dalej, bliżej.</p>	2 godz.